

לחיי הספינות שבדרך - ושבאו

— היה לעמוד בפניו. רכבת-המחתרת של ה"הגנה" — אחת המחתרות הבינלאומיות הגדולות בהיסטוריה — הביאה את הספינות לחופי הארץ, בעוד אנשי המחתרת הולמים במרכזו השלטון שחפס את השערים ופוגעים הישר הישר אל צומתי העצבים. העולם כולו עצר את נשימתו וחוה במאבק.

ששה מליונים יהודים הושמדו במשרפות ובמחנות הריכוז של אירופה — זאת היתה העובדה המכרעת שהטילה את צלה על ארץ-ישראל, כאשר התרוממו ערפילי מלחמת-העולם. כמה מאות אלפי שרירים נשארו לפליטה במחנות העקורים. להביאם ארצה — שאיפה זו הפכה לקריאת-קרב, אשר איש לא יכול

מצב צבאי בתל-אביב
מראה רגיל של עוצר וחופשים בערי הארץ — חיילי הדיביזיה המוססת מחייכים אל המצלמה, מאחורי מיתרס גדרי-התיל. מעולם לא ראה העולם משעבדים אדיבים יותר.

לחץ מוסרי בבוכנוואלד
שטר זה של נער, שסרד במחנה המוות הנורא, המחיש לעיני הישוב את החובה המוסרית ללחום לפתיחת השערים, שהתמזגה עם הרצון להשתחרר מעול שלטון זר.

תמונה רגילה. אישם בחופי צרפת או רומניה עלו בחשכת לילה כמה מאות פליטים מרודים על ספינה רעועה, שגילמה שארית כל תקוותיהם לחיים חדשים. כל מטר מרובע נוצל. הסיפונים נסגרו בקרשים, הפכו חדרי-שינה דחוסים. האוויר העלה צחנה, הספינות היו גרוטאות שטות. אולם מעולם לא היה לאימפריה אדירה צי יעיל יותר מאשר ספינות רקובות אלה של ממלכת הפליטים.

הבריטים ידעו על בואן. האינטליגנס שם עין על חופי ההפלגה. צי הוד מלכותו עקב אחריהן בים. מול חופי הארץ עלו עליהן כיתות-נחיתה, לפעמים ללא קרב, ולפעמים אחרי מאבק מר, בו נסלו קרבנות. הן הובאו לחיפה, המעפילים הועברו לאוניות מרחחות ובטוחות יותר, הובאו לקפריסין.

הבריטים — ובייחוד חיילי הדיביזיה הששית המוססת, אשר כומתותיהם האדומות הנחילו להם את הכינוי "כלניות" — היו שנואים על הכל. הם סימלו את השיעבוד, את השערים הסגורים. היו דרושות שנים כדי להחזיר יחס אובייקטיבי יותר ולגבש את ההכרה כי באופן יחסי פעלו הבריטים בהתאפקות וביחס אנושי בלתי-מצויים בתנאים כה קשים.